

INTERVJU SA EDMONDOM PRUTHIJEM

Priština | Datum: 12. juli 2019.

Trajanje: 74 minuta

Prisutni:

1. Edmond Pruthi (Intervjuisani)
2. Eremire Krasnići (Vodila intervju)
3. Besarta Breznica (Kamera)

Simboli u transkripciji, neverbalna komunikacija:

() – emocionalna komunikacija

{ } – sagovornik objašnjava nešto gestovima.

Druga pravila transkripcije:

[] - dodatak tekstu kako bi se pomoglo razumevanje

Fusnote su dodaci koji pružaju informacije o mestima, imenima ili izrazima.

Prvi Deo

Edmond Pruthi: Ja sam Edmond Pruthi, rođen 22. marta 1974. godine u Mitrovici. Ja sam iz Mitrovice, moja porodica je iz Đakovice. Mi smo mala porodica Pruthi, s tri korena. Koren iz Đakovice, a još tri korena su u Skoplju. Iskreno da vam kažem, u životu sam bio u Đakovici tri-četiri puta. Imam rođake, ali oni su uglavnom u Mitrovici i Prištini.

Od '99. s porodicom živim u Njujorku, sad smo odlučili da se deo porodice vrati ovde i ponovo pokrene porodični posao koji smo vodili od 80-ih... ovde u Prištini. Nadamo se da ćemo pokrenuti naš posao i u Mitrovici, u severnom delu Mitrovice. Verujemo da će se to uskoro dogoditi, tu imamo imovinu.

Rođen sam '74, živeli smo u Mitrovici s porodicom mog oca, dedom, babom, ujakom. Moj deda je bio Faik Pruthi, porodično se time hvalimo. Reći ću vam jedan detalj, pre nekoliko godina, pre četiri-pet godina, baš sam se dobro osećao kada sam video ulicu u centru Đakovice koja je dobila ime po mom dedi iz Mitrovice...

Eremire Krasnići: Jel možete da nam kažete nešto više o njemu?

Edmond Pruthi: Da. Moj deda Faik Pruthi je bio vojnik u Drugom svetskom ratu i bio je u vrhu političke hijerarhije Kosova odmah posle rata, posle Fadilja Hodže¹. Ali to nije dugo trajalo, zbog njegovog hvalisanja i zbog njegovih ličnih odluka da ne prihvata političke odluke. I ubrzo, nekoliko godina kasnije, završio je u zatvoru na Golom otoku. U zatvoru je bio oko osam godina.

Onda kada je oslobođen, bio je samo državljanin ove zemlje i radio je u vodovodu, dakle sa vodom, vodovodom. Nakon što je izašao iz zatvora, ja se još nisam rodio, pedesetih godina imao je malu kuću u Mitrovici gde je živeo, uz pomoć svojih prijatelja... imao je mnogo dobrih prijatelja. Uz njih sam odrastao, jer su često dolazili u posetu, posećivali smo ih i mi. Uz pomoć prijatelja dobio je kuću u

¹ Fadilj Hodža (alb. Fadil Hoxha; Đakovica, 15. mart 1916 - Priština, 22. april 2001), učesnik Narodnooslobodilačke borbe, društveno-politički radnik SFR Jugoslavije i SAP Kosova, heroj socijalističkog rada i narodni heroj Jugoslavije.

Prištini, od '74-'75, u ulici Gazmend Zajmi, tada se zvala Dubrovačka. Dakle, živio sam u Mitrovici otprilike godinu dana po rođenju, pa u Prištini.

Eremire Krasnići: Kakva je bila kuća u Dubrovačkoj ulici? Kakav je bio život? Da li ste živeli u tom delu grada? Kakav je bio grad?

Edmond Pruthi: Bio je to dobar život. Sećam se kada sam išao u prvi razred škole "Vladimir Nazor", sada mislim da se zove "Naim Frašeri". Roditelji su me prvi dan odveli u školu, ali sam drugi dan otišao sam. Sada kada živimo u Njujorku, ali čak i ovde u Prištini, nema dece mlađe od četvrtog ili petog razreda koja sama idu u školu. Roditelji ih odvoze tamo, ili postoji neka vrsta organizovanog prevoza. Bilo je drugačije. Sećam se '81. kada smo došli da živimo u Dardaniju, '82, '83.

Eremire Krasnići: To su bile nove zgrade zar ne?

Edmond Pruthi: Da, jer su mi majka i otac radili u Obiliću, na "Kosovu B", pa su taj stan dobili preko posla. I sećam se u trećem razredu kada sam išao autobusom, 1 i 2, bio je Tehnički fakultet gde je sada Ministarstvo prosvete, mislim da je srušen. Odavde, iz Dardanije, gde je "Edi klub", nekada je bilo autobusko stajalište, bio sam drugi, treći razred, autobusom sam išao u školu.

Možda je u pitanju bezbednost, ili su deca danas previše razmažena, ali nisam video decu da sada idu sama u školu. Ali vidim ovde komšije koje vode decu u školu držeći ih za ruku (smeje se). Tada je bilo više slobode. Bilo je manje saobraćaja, manje automobila, bilo je mirnije.

Eremire Krasnići: Ljudi su poznavali svoje komšije...

Edmond Pruthi: Da, i to. Još uvek održavam kontakt sa komšijama iz Sunčanog brega i iz Dardanije. Ali ne poznajem mnogo sadašnjih komšija, ne znam. Ne znam da li iznajmljuju stan, ili je njihovo. Još jedan mali detalj, '99 kada sam se vratio...

Eremire Krasnići: Idemo polako...

Edmond Pruthi: Da.

Eremire Krasnići: Ove zgrade, nisu od "Solidariteta" nego kako se zovu?

Edmond Pruthi: Ne, ovo su stanovi termoelektrane, ispred treće mesne zajednice.

Eremire Krasnići: Da li ste svi bili novi stanari kad su izgrađene?

Edmond Pruthi: Svi smo bili novi stanari. Zgrade su puštene u promet '81.

Eremire Krasnići: Kako je bilo?

Edmond Pruthi: Bilo je jako lepo. Organizacija je bila jako dobra. Svi stanovi su popunjeni za mesec-dva, ljudi su počeli da žive u njima. Čak...

Eremir Krasnići: Da li ste imali drugove i drugarice...

Edmond Pruthi: Da, to sam hteo da kažem. Imao sam mnogo prijatelja, neću da ih spominjem, iako ih sve znam (smeje se). Ali imao sam mnogo prijatelja. Još jedan mali detalj, sada imam prijateljicu u Kanadi, Mjelmu Hatipi. Volela je pse, ja imam fobiju od psa. Ali bio sam tu blizu Mjelme, njene sestre Vese, Ardžire, Ardžira Bisljimi, drugih prijatelja u toj zgradi i onoj pored. Na primer, Gazmend Arifi, bio je jedan od, počeo sam da volim psa s kojim su se igrali, stajao sam ispred njih dok su se igrali.

I danas ne volim da mi se psi približavaju, znate? Ali kao što sam rekao, u to vreme je bilo neke topline, neke... imali smo utakmice koje smo igrali popodne. Park Dardanija je iza stana u kome smo živeli, veliki je park, sedeli smo tu i igrali šah ili karte, igrali bismo se s bilo čim. Deca bi se igrala i igra bi trajala... trajalo bi oko dva sata dok ne završimo, osoba koja bi izgubila je morala... Mislim da se ta igra zvala tablanet. Morali su da idu kući i uzmu flašu vode (smeje se).

Zaustavili bismo igru i nas dvoje ili troje bi otišlo po vodu, znaš? (smeje se) Bilo je kao trka. Sećam se naselja Emšir, Emšira koji je sada pun zgrada, tada smo kao deca prelazili put, ispred stanova je veliki parking. Prešli bismo put, tamo je bio kukuruz... Ne znam da li je to bilo javno vlasništvo, ali kuće su bile veoma udaljene od puta koji vodi do Veternika. Išli smo tamo po kukuruz. Da su nam ih naši roditelji kupili, ne bismo ih jeli, ali bilo je zabavno da sami dođemo do njih i pečemo ih na roštilju. Nismo ni znali kako se to radi. (smeje se)

Eremire Krasnići: Da li je stanovništvo bilo iz različitih krajeva, ili...

Edmond Pruthi: Da, da bili su... i to je dobro. Tokom leta nisam imao gde da idem, nismo imali kuću u selu. Ostajao sam ovde u Dardaniji i odlazio sam na odmor na plažu. Svi moji prijatelji... Sećam se Armenda i Artana Sadikua. Otišli bi, ne znam gde, u selo, kod strica, ili ne znam ni ja, kad bi se vratili na kraju leta, kosa im je bila žuta od sunca, znaš? Rekao bih: "Gde ste bili? Zašto ste sad plavušani?" iako im je boja kože bila tamna.

Bio je i Orhan Avdiu, on sada živi ovde u Kičmi. Obojica bismo bili u gradu celo leto, nismo imali gde da idemo. Jedino selo u koje sam ponekad odlazio je Lukare, kod ujaka moje majke, znate? Tamo sam išao vrlo retko. Ponekad se šalim s porodicom i prijateljima: "Znam da mačke i psi imaju četiri male noge, a krave i konji četiri velike noge. Ne znam ni kako telad izgledaju". (smeje se) Zato što nisam uspeo da ih vidim. Dakle, uglavnom smo ostajali tamo u Dardaniji.

Eremire Krasnići: Da li ste išli u školu “Dardanija”...

Edmond Pruthi: Da. Otvorila se škola “Dardanija”, ‘84. ili ‘85, ne sećam se, išao sam u peti razred, bio sam prva generacija škole “Dardanija”...

Eremire Krasnići: Stvarno?

Edmond Pruthi: Da. Tamo je postojao mikrofoni u biblioteci i zvučnici po celoj školi. Direktor je bio pokojni Zimri Kavaja, nastavnik matematike. U toj učionici nas je bilo devet dečaka i 23 devojčice. A kada bismo zadirkivali devojke, one bi rekle: “Ima vas samo devetorica, prebićemo vas”. (smeje se) Bio je to veoma dobar čas, organizacija je bila zaista dobra. Bio sam malo razmažen. Razlog za to je bio što kada živite u Prištini kao albino... pa, je to posebna rasa, jedan od 20 hiljada ljudi na svetu je bez albinotipskih pigmenata. I drugi su me takođe zadirkivali, znaš? Dakle, da biste se odbranili, morali ste da budete bezobrazni, da stvorite neku vrstu...

Eremire Krasnići: Distance.

Edmond Pruthi: Ne distance, već neku vrstu alibija da vam ljudi ne smetaju, znate? Bio sam mali... Adem Miftari, nastavnik, on je još uvek tu... Ne znam da li još postoji taj predmet, Osnovi tehničkog obrazovanja. Hteo je da me prebije, da me nekako zaustavi jer... ja bih... Bio sam pomalo agresivan pokušavajući da se odbranim. Ali i u školi, išli smo zajedno u školu. Dakle, za kasnije generacije škola je bila podeljena zidovima i tako dalje, ali u vreme kada sam ja bio tamo, bila je zajednička. Bilo je i predmeta na drugim jezicima, engleskom, srpskom...

Eremire Krasnići: Kakav je bio suživot u to vreme? Da li se sećate?

Edmond Pruthi: Da, da, sećam se. “Edi Club”, pričaću vam o tome kad smo već tu. To je klub u Prištini i Mitrovici, bio je poznat po svojoj raznovrsnosti. Uvek. Bilo je različitih nacionalnosti, igrali su zajedno. Družili bi se, popili nešto, taj kafić je bio za sve. Čak i ljudi iste nacionalnosti, na primer, ovo su rokeri, ovo su pankeri, ovo su više... ljudi iz Prištine koji su pričali slengom, kako su se zvali? Zaboravio sam. Bilo je nekoliko podela, ali nismo primećivali. I ja sam dobar deo života proživio u Mitrovici, pa od ‘88. do ‘95. ili ‘96. Kada ovo...

Eremire Krasnići: Zašto ste odlučili da odete u Mitrovicu?

Edmond Pruthi: Pa moj otac, moj otac je Škeljzen Pruthi, on se stvarno dobro starao o nama. Dobro se starao o nama kao porodici. Bio je vrlo porodično orijentisana osoba. Sada ima 72 godine i još uvek radi u Njujorku, ne prestaje. U Americi odlazak u penziju nije obavezan. Opciono je, možete da se

penzionišete, ali možete i da radite koliko god možete. Moj otac i dalje radi, ne prestaje. Moj otac je kupio radnju u centru Mitrovice...

Eremire Krasnići: Da li ste vlasnik...

Edmond Pruthi: Da, da, vlasnik. Vlasnik ove, i one u Mitrovici. Kupio je lokal u Mitrovici, oko 280 kvadrata. Na tri sprata. Tu se rodila ideja za Edi klub. Jer na početku, kada se ovaj otvorio, zvao se "Kafe Edi". Bio je mali. Onda kada smo otvorili taj, nismo mogli da ga nazovemo "Kafe Edi" jer je bio veliki, pa smo ga napravili kao omladinski klub. Onda smo ovom promenili naziv, da bi bio isti kao onaj u Mitrovici. Ta radnja nas je porodično odvela u Mitrovicu i Prištinu, ali kao momku mi se tamo više svidelo, tamo sam više ostajao...

Eremire Krasnići: Kako ste počeli s ovim poslom? Kada ste počeli? Koje godine? Kako?

Edmond Pruthi: Pa, nemojte da se smejete kada vam kažem kako smo počeli, jer je to slatka priča. '83, ili '84, ili možda '85. kada sam imao deset godina... '83. moj otac ga je kupio, a otvorio ga je '86. Arhitekta Ljulzim Nidža je dizajnirao enterijer, a trebalo je da bude i kafić. Ne znam da li se još zovu pregrade, one koje su ukrašene... drvetom. Radnici su bili tamo i pravili ih. I kao klinac sam skakao oko testera... moj otac bi mi rekao: "Idi na drugu stranu, pazi".

Plašio se da ću se povrediti. A ovde gde je klinika "Galaksi", nekada je bio kafić, zvao se "Galaksi", '83, '84, '85, mislim '84. Imali su flipere, i neke video igrice. I moj otac bi mi dao novac i rekao: "Idi tamo". Tako bih radnike ostavio na miru, znate? "Idi igraj se tamo". Bilo je oko sedam ili osam sati uveče.

Kada sam došao ovde, bio sam mali i nizak. I stavio sam ruku na sto i rekao: "Daj mi nekoliko žetona". Zato što nisam znao koliko mogu da dobijem za taj novac. A čovek koji je tamo održavao red, Hisi, nikad ga neću zaboraviti, sad smo dobri prijatelji. Ima čajdžinicu u Okružnom sudu. Hisi je tamo radio. Bio je visok, dva metra i deset santimetara, šutirao me (smeje se). Bio sam klinac. Rekao je: "Odlazi, ovo je kafić, a ne igraonica za decu".

Vratio sam se plaćući. Moj tata je pitao: "Šta se dogodilo?" Rekao sam: "Udarilo me je i izbacilo. Nije me pustio da uđem, dođi sa mnom". Nije mogao da dođe jer je radio. Tada je doneo tu odluku, doneo je video igrice i otvorili smo radnju sa video igricama. Samo da dodam nešto iz ove priče. Posle šest meseci Hisi je došao ovde da traži posao (smeje se). Od tada sam veoma blizak s njim. Nismo se ljutili na njega, ali je to bio samo podsticaj da počnemo da radimo sa fliperima i video igricama.

Eremire Krasnići: Gde ste ih kupili? Da li ste razumeli tu tehnologiju? Da li je to bilo novo u to vreme?

Edmond Pruthi: Ovde... to je bilo nešto veoma novo za ove prostore.

Eremire Krasnići: Da.

Edmond Pruthi: Jako novo. Nije bilo majstora za programe. To je... sad se zove *App* [aplikacija], samo pritisneš *install* [instaliraj], i ono se instalira znate? Ali tada je bio program ovako {objašnjava rukama} veliki sa čipovima, sa procesorima, sa vezama sa 28 žica. Mislim da ni danas nema ljudi koji to popravljaju. Servisera je bilo u okolnim državama, ali ne i na Kosovu.

Ovde smo imali majstora. Bio je majstor za televizore, Alji Bunjaku... On je... sada ima nekih kafića u gradskom parku, skoro kod Rugovinog² groba, ima kuća koje vas vode do “Dodone”. Tu je radio, radio je kod kuće. Popravljao bi televizore. Uvek je popravljao video igrice i sve što smo imali.

Bio je jako pametan, bio je strpljiv. Bio je dovoljno strpljiv da kaže, pogleda okolo, analizira nešto dva-tri sata dok ne smisli kako da to popravi. Još nešto želim da kažem o čika Alji. Kada smo otvorili “Edi klub” 6. juna 2019. godine, ovde smo imali četiri video igrice. Imali smo nekih tehničkih problema pa smo morali da se rešimo nekih od njih, ali smo morali da to vratimo. Kada je ovde bilo 13 video igrica otišao sam da zamolim čika Aliju da ih popravi, jer su stajale ovde 20 godina dok je radnja bila zatvorena.

A kada sam otišao u njegovo naselje, malo sam oklevao, jer svaki put kad bih otišao tamo, otvarao bih vrata i viknuo: “Čika Alji!” i neko bi izašao. Ali oklevao sam pošto sam znao koliko je star, nisam znao kako je, nisam ga video neko vreme. Video sam njegovog sina Ljulja u dvorištu, rekao sam: “Ljulj, jel tvoj otac kod kuće?” Rekao je: “Da”. Viknuo sam: “Čika Alji!” (smeje se). Izašao je. Tada je imao oko 78 godina, ali je došao. Od 13 različitih video igrica, aktivirao je i popravio pet za četiri ili pet dana. Rekao je: “Nisam radio 15-20 godina, ali doći ću jer sam ostario uz te igrice”. Dakle, ovako, ovde nije bilo mnogo servisera.

Eremire Krasnići: Gde ste to kupovali?

Edmond Pruthi: U Nemačkoj. Prvo u Nemačkoj. Mislim da je bilo u Ahenu na granici sa Holandijom. Tu je kupovao. Tata je išao i uzimao je, donosio je.

Eremire Krasnići: I posle koliko... od tog momenta uvek je bilo otvoreno do ‘99s?

Edmond Pruthi: Da. Otvorilo se, radili smo ovde, porodični posao. Dakle, moj otac, moja majka, ja, moja sestra Valentina, svi smo radili tamo. Imam još brata i sestru, Iljira i Valjonu, ali oni su tada bili mali. Onda, kada je otvoren “Edi klub” u Mitrovici, posao je postao veći i naša porodica nije mogla sve da pokrije. Tako da smo počeli da zapošljavamo ljude, ali to je uglavnom bio porodični posao.

² Grob Ibrahima Rugove (alb. Ibrahim Rugova; Crnce, 2. decembar 1944 — Priština, 21. januar 2006) bio je albanski intelektualac i političar, prvi predsednik Demokratskog saveza Kosova i Republike Kosova.

Eremire Krasnići: Tvoji roditelji više nisu radili u Obiliću, ili?

Edmond Pruthi: Ne, nisu, od '83-'85. niko od njih nije radio u Obiliću, pokrenuli su biznis. Bili su jako dobri saradnici, moja majka i otac, dobro su saradivali.

Eremire Krasnići: Dobro. Možete li da nam kažete nešto o tome kada ste otišli u Mitrovicu?

Edmond Pruthi: Otišli smo u Mitrovicu, da. Bilo je to oko '88, '89, '90, jer je "Edi klub" u Mitrovici otvoren 7. decembra 1990. U početku, situacija u celoj federaciji nije bila dobra, nismo znali kada će da počne rat, kao... ekonomija je započela sve ratove, ali su joj onda davali različite etikete, ali sve je u novcu. Ali tada nije bilo dobro, nije bilo bezbedno, situacija nije bila baš stabilna, video igrice, fliperi su... bili su jako skupi. I dalje su, ako možete da ih bilo gde nađete, jako su skupi.

Radnja u Mitrovici je bila jako velika, i oklevali smo da ulažemo u nju kada nismo znali šta se dešava, znate? Pa smo čekali da vidimo da li će situacija da se popravi. Otvorili smo klub s četiri stola za bilijar. A druge dve bile su samo za kafu. U srednjem delu je bio opšti kafić, na prvom spratu su bili stolovi za dvoje, uglavnom za parove, bilo je lepo. Ali onda smo postali imuni na tu situaciju, znate? Dok smo čekali šta će se desiti. Šta god da se desi, nastavićemo sa svojim životom, šta možemo sada? Kasnije je moj otac odlučio da investira i kupi flipere, video igrice, fudbalske utakmice, pa smo radili. Radnja u Mitrovici radila je do 24. marta '99...

Eremire Krasnići: Kako ste donosili nove flipere tada? Pošto je bilo novo, mislim da na tržištu nije postojalo mnogo drugih, kako ste to uradili? Kako ste uspeali?

Edmond Pruthi: Nije ih bilo mnogo, ali moj otac je putovao u druge zemlje poput Austrije, Italije, Nemačke, tada je to bio trend, ponekad bih išao sa njim. Dakle, svuda. Bilo je novih igara. U početku, kada smo radili u Mitrovici i Prištini istovremeno, do '92-'93, menjali smo programe. Aplikacije, promenili bismo igre. Mortal Kombat je bio ovde, sada bismo tu stavili Supermena kada bi izašla, pa drugu igru o Majklu Džeksonu, i tako dalje.

U nekom trenutku, moj otac je rekao: "Znaš šta", rekao je: "umoran sam od traženja novih igara", takođe su bile skupe. Rekao je: "Ali odlučio sam nešto..." Tada je to bila dobra ideja za posao. Rekao je: "Umesto menjanja programa..." Dakle, ista mašina, ali različite video igrice, program bi se promenio, aplikacija. Rekao je: "Umesto da menjamo programe, hajde da promenimo mušterije". Rekao sam: "Kako možemo da promenimo mušterije?" Rekao je: "Pa, kad su mali igraju se, onda odrastu i idu u kafiće i tako dalje. Igre će biti iste, ali generacije se menjaju".

I počeli smo to da radimo, jer je tokom '90-ih bilo teško ići u Evropu i vraćati se da bismo kupili nove igre. A poslednjih šest ili sedam godina počeli smo da menjamo generacije, a ne igre, znate? Ali bilo je

dobro. Sada kada su mušterije koje smo imali došle ovde, nisu samo iz Dardanije i Prištine, bilo je studenata koji su bili iz okolnih gradova, kao i sada, Priština ima pet opština, kao da nije do Lipljana.

Mnogi od njih su išli u srednju školu u Prištini. U Prištinu su dolazili studenti iz celog Kosova. Tako da ima mnogo onih... bio je jedan momak iz Istoka, završio je Univerzitet u Prištini, došao je sa ženom i decom ovde gde su video igrice. Njegov sin, ne sećam se kako se zove, pokušavao je da *svajpuje* po ekranu, ali se nije pomeralo, to nije tablet (smeje se), ali deca tako danas razmišljaju. Vidite taj veliki ekran i sve, ne radi sa prstima, uzmite džojstik i igrajte.

Drugi Deo

Eremire Krasnići: Kakve su igre? Pomenuli ste nešto sa... kakve su igre bile? Majkl Džekson, Super Mario...

Edmond Pruthi: Super Mario (smeje se). Imali smo mnogo, mnogo igara. Na primer, radnja u Mitrovici imala je oko 40 video igrica. Najpopularnije igre su bile Autofront, Albanci su je zvali Autron. Imao je automobile, ferari. Glavni lik je imao devojkicu, i oni bi išli u Majami ili gde god si želeo da ideš. Tu je bio volan i kad bi skrenuo sa staze, protreslo bi te (smeje se). Kao iluzija stvarnosti.

Zatim su bile Operacija Vuk i Operacija Medved, imala je dva imena. Ali ovde su ga naši kupci zvali Kalašnjikov. Bila je to jako velika video igrica, i da bi senzor ili šta god da je od puške funkcionisalo, nije funkcionisalo direktno na ekranu, ali postojalo je ogledalo, tako da se preslikava. Ogledalo bi slalo signal kada bi nekoga hteli da ubiju. Videli biste ekran u ogledalu i pucali biste.

Bilo je veoma popularno. Možda zato što su te stvari bile više popularne tokom 90-ih (smeje se), ali mi smo samo igrali igrice. Postojao je i Mortal Kombat. Mortal Kombat je bio kao Fortnite danas, tada je bio Mortal Kombat. Bila je fudbalska utakmica Kick off, sada je FIFA. Sve ove igre koje sam pomenuo su bile dvodimenzionalne, nema okretanja, sada su 3D.

Eremire Krasnići: Koliko su trajale? Kakvo je to iskustvo bilo?

Edmond Pruthi: Sada bi drugi došli da pokušaju da obore rekord osobe koja je bila prva. U početku je bio Kick off, pa Atletika. Atletika na Olimpijadi. Da baci disk, da skoči, sve, trči, neko je došao... Iljir, sad iza Edi kluba pravi led za kafiće. Rekao je: "Vidi kako mi je prst kriv od igranja igrica ovde". (smeje se) Ljudi koji su ovde odrasli imaju mnogo različitih uspomena.

Još jedan, momak je došao ovde sa ženom i decom, i oni su bili veoma u, znate, način na koji su razgovarali jedni s drugima. Njegova žena je rekla: "Igrao si se tamo s puškom, ja bih dolazila ovamo sa

drugaricama, gledala bih te, a ti me nisi ni primećivao”. (smeje se) Znae, bila je zaljubljena u njega, ali sada su u braku, ona je postigla svoj cilj.

Eremire Krasnići: Zar ovde nije bilo žena? Devojaka?

Edmond Pruthi: Nisu ulazile, samo bi prošetale da vide svoje simpatije kako igraju igrice i ne obraćaju pažnju (smeje se). Ali rekao sam joj: “Dobila si šta si želela, učinila si da mu se dopadneš. Udala si se”.

Eremire Krasnići: Da li je politika imala uticaja na “Edi Club”? Da li su nekad dolazili da vrše pretres ili šta ja znam?

Edmond Pruthi: Ne znam... koliko se sećam, i dobro se sećam jer sam sve vreme bio ovde, kao što sam rekao, to je bio porodični posao. Nismo imali takvo iskustvo. Radili smo u Edi klubu u Prištini i Mitrovici. Radili smo od jutra do večeri. Učenici bi dolazili ovde, izvinjavam se nastavnicima čije bi časove preskočili da bi došli ovde, jer bi to radili. Ali nismo imali nikakvih problema vrednih pomena.

Najveći problem je bio što se udobnost moje porodice i mnogih drugih ljudi destabilizovala u martu '99, kada je od '98, ne znam da li se sećate, ali bilo je vesti da će se završiti danas, ne, završiće se sutra, bio je Rambuje i tako dalje. Stalno su bile neke vesti. Tada sam imao 23 godine, moj otac, majka i brat su dobili turističke vize za Ameriku, Njujork, ali nisu otputovali... nismo znali šta se dešava, sve je bilo destabilizovano.

17. marta '99, moja majka, otac i brat su otišli u Njujork kao turisti. Jer mislim da je 15. marta doneta odluka u Rambujeu, a on je rekao: “Ne znam šta se dešava. Hajmo...”, rekao je, “Ostaćemo tamo mesec dana i vratićemo se”. Ja, Tina, Valentina i Vljora smo bili ovde. Poslodavci “Edi kluba” u Mitrovici i Prištini su i dalje bili ovde i “Nas trojica ćemo preuzeti kontrolu”. Moja najmlađa sestra je tada bila mala, imala je trinaest godina, Vljora: “Ja i Tina ćemo se pobrinuti za radnje”. Tako bi moji roditelji i moj brat mogli da odu u Ameriku na mesec dana...

Eremire Krasnići: Da li ste nekog imali tamo, ili kako?

Edmond Pruthi: Da, moj otac je imao ćerku od sestre od strica tamo, poslala mu je garantno pismo, pa su dobili turističku vizu. Ostali smo ovde i... ali to je samo sreća. Posle nedelju dana počelo je bombardovanje.

Eremire Krasnići: Šta se desilo? Jel su vas izbacili iz kuće, ili šta?

Edmond Pruthi: Bili smo u stanu ovde u Dardaniji. 24. marta '99, u šest sati uveče, u osam uveče, počelo je bombardovanje, u 8:04. U šest uveče “Edi klub” je zatvoren u Prištini i razgovarali smo sa Ganijem Džakom, on je bio naš veoma blizak saradnik u Mitrovici. Gani Džaka, Šefki Madžuni, Ferki

Madžuni i mnogi... Džema, i mnogi drugi sa kojima smo radili, Besim Nura. Većina njih su bili direktori ili u menadžmentu u Trepči, ali kada su počele nasilne mere početkom 90-ih, kada su svi dobili otkaze, moj otac je sve okupio u "Edi klubu": "Dođite da radite ovde", kako bi mogli da prehrane svoje porodice.

Moj otac je zaposlio 13 poslovođa u Mitrovici, evo tri poslovođe koji su radili tokom 90-ih. Radnje su zatvorene, a ja i moje sestre zaglavljani smo u stanu. Bili smo nesprenni jer nismo imali iskustva sa bombardovanjem, sad bismo znali, znate? Počelo je bombardovanje, ostali smo zaglavljani u stanu. Sledećeg dana... bila je jedna pekara koja se zvala "Arena", ovde u Kičmi. Otišao sam da kupim hleb i rekao: "Dve vekne hleba". Rekla je: "Dečko, kad izađeš iz kuće kupiš vreću hleba, a ne samo dve vekne!" Rekao sam: "Zašto? Doći ću sutra da kupim sveže". Upravo mi je dala kesu hleba. Ovakva torba, rekla mi je koliko košta, dao sam joj pare, ona mi je dala kusur i ja sam je odneo kući. To je bio prvi put da sam kupio toliko hleba.

Eremire Krasnići: Da li su planirali da je zatvore?

Edmond Pruthi: Ne, ali nije bilo bezbedno. Dok sam kupovao hleb, neka vrsta alarma se uključila, alarm, znaš? Nije bilo bezbedno. U stanu smo ostali pet dana, do 29. marta, kada se zgrada ispraznila.

Eremire Krasnići: Da li je neko tražio da odete?

Edmond Pruthi: A?

Eremire Krasnići: Da li su drugi uticali na vas da napustite stan ili kako? Da li vas je neko izbacio?

Edmond Pruthi: Ne, bilo je... Ne mogu reći da su nas izbacili, ali recimo da su nas izbacili. Krenuli smo kolima u Makedoniju. Uzeli smo auto našeg oca, *Opel Ascona*. Ja, moje dve sestre i još dvoje komšija, i drugi pre nas, u šest ujutro, rano. Sećam se na putu za Makedoniju, u Lipljanu, gde je raskrsnica Janjeva, prošli smo tenkove, kolonu tenkova. Mi smo bili prvi koji su ih prošli.

Onda na granici kada sam razgovarao sa komšijama i slično... ali im je poslednji tenk rekao: "Možete da prođete". Znate, tada na ulicama nije bilo automobila, bilo je jako mrtvo. Takođe u Kačaniku je bila kamena kuća, ne znam da li još postoji. Tamo su bili vojnici, videli smo ih, vojnici bivše Jugoslavije, i otišli smo na granicu. U osam smo bili na granici Kosova i Makedonije. Naš auto je bio upaljen. Sad ćemo proći granicu, bilo je šest-sedam automobila ispred. Ostali smo u Blacu nedelju dana sa...

Eremire Krasnići: Kakvo je bilo iskustvo u Blacu?

Edmond Pruthi: Sa moje dve sestre. Četiri dana, pardon, tri dana, ali četiri dana ovde na teritoriji Kosova nismo smeli ni da upalimo auto da se zagreje, jer je bilo hladno, početak aprila '99. Noću bi bilo hladno, kola su bila od metala, moja sestra je bila mlada, trinaest godina. I...

Eremire Krasnići: Možete malo da odmorite.

Edmond Pruthi: Ostali smo tri dana na Kosovu na granici, nismo mogli da upalimo auto da se zagrejemo jer je noću bilo hladno. Kada bismo upalili auto u dva-tri sata, nadali smo se da obezbeđenje tamo negde spava. Palili bismo grejanje na najmanje tri-četiri minuta. Ali oni bi došli i palicom udarali po haubi, bio je mrak, nismo mogli ni da vidimo, znate? Samo bismo to čuli *bam* {onomatopeja} i ugasili bismo auto.

Možda je to bila strategija koju su koristili, jer je lakše kontrolisati masu kada je tiha. Bilo je mnogo automobila. Bili smo na granici, ali danju smo mogli da obiđemo kolonu automobila, znate? Sećam se porodice Frenklina Sede, moj prijatelj iz detinjstva, Robert, verovatno je bio 30-40 automobila iza mene, skoro kod Šercena, ili šta god da je, napravljeno od betona. Rekli su da kolona automobila ide do Kačanika. Ne znam, nisam video, ali tako su rekli.

I ono što me je impresioniralo kada su nam dozvolili da uđemo u neutralnu zonu, između Kosova i Makedonije, Blace,³ to je bilo kao logor. Kada su nas pustili da prođemo, nisu ni tražili našu dokumentaciju na granici, ali... možda ste to radili kada igrate kartama, te crte koje pišete, jedan, dva, tri, četiri i pet, znate? Tako su zapisali koliko je ljudi bilo u autu. Bilo nas je troje. I on rukom {pokazuje rukom}, idi. Išli smo... sad smo ostali u neutralnoj zoni još tri dana, dakle sedam dana ukupno.

Sećam se neutralne zone, reći ću samo jedno. Ljudi koje poznajemo ovde u Prištini, hteo sam da pomenem Mek Beku, Bekima Ljatifija, bio je angažovan u Crvenom krstu ili ne znam gde. Dođe u 2:00 ili 3:00 i vidi me kako spavam u autu, kuca mi na prozor. Pogledao sam ga, Beka, rekao sam mu: "Šta radiš, Beka?" Obojica smo odrasli u Kupusištu, "Hoćeš mleko?" rekao sam: "Ne, hvala!" (smeje se) U toj neutralnoj zoni bilo je mleka, bilo je hleba, ali hleba sa suvim grožđem, ne normalnog hleba. Makni mi ovo suvo grožđe, znaš? (smeje se) Nismo mogli da ga jedemo. Hrane je bilo, ali uglavnom je bilo luksuzne hrane, dajte mi vode, jer mleko... (smeje se)

Eremire Krasnići: To je davao Crveni krst ili kako?

Edmond Pruthi: Ne znam, neka organizacija. Ne znam. Tada je bilo teško, kada smo hteli da dobijemo nešto, kada bi stigla pomoć kamionima iz Makedonije. Logor Blace, ali smo ga prešli kolima. Kada bi naišli kamioni, neki košarkaš bi došao ispred nas i... jer bi ih samo izbacili. Niste mogli da dobijete ništa

³ Blace je granični prelaz između Kosova i Makedonije, gde su se hiljade izbeglica blokirale nekoliko dana u martu 1999. godine, na početku NATO intervencije, u nemogućnosti da pređu u Makedoniju ili da se ponovo vrate na Kosovo.

što vam je trebalo. Keks ili šta god su doneli. A kada je jedan Albanac tu raširio ruke sve je uzeo za sebe (smeh). Rekao sam, brate, sve imaš, miči se, iza tebe su niži ljudi. Bilo je smešnih trenutaka, znate? Dakle, situacija bi bila opuštenija nakon...

Eremire Krasnići: Dakle, Makedonci vam nisu dozvolili da pređete granicu, zato ste bili zaglavljani u neutralnoj zoni?

Edmond Pruthi: Da da. Bili smo zaglavljani u neutralnoj zoni jer Makedonija nije prihvatila izbeglice. U isto vreme, neke ambasade su počele da primaju izbeglice da ih odvedu u treće zemlje, dalje od Makedonije. Ali Makedonija nije pravila nikakve dogovore s njima... vesti koje sam slušao u kolima, znate?

Eremire Krasnići: Da li ste mogli da slušate stanice sa neke strane? Radio stanice.

Edmond Pruthi: Da, iz Makedonije. Bio je i radio Haraćina, na albanskom. Devedesetih je radio, bio je jak. Duga antena spolja (smeje se) radila bi veoma dobro. Bio je još jedan momenat, mi smo tamo bili uglavnom Albanci, bilo je neko iz romske zajednice iz Uroševca u kombiju. Ali oni su imali sve za sebe, mi nismo bili spremni. Nahranili bi nas ponekad, dali bi nam hranu.

U jednom trenutku, nikada to neću zaboraviti, došli su iz Ambasade Turske i rekli: "Imamo dogovor sa Vladom Makedonije da 100 automobila može da prođe kroz Makedoniju, Bugarsku i ode u Tursku". Nikada to neću zaboraviti, svi Albanci i Romi, možda Aškalijske, ne znam, govorili bi albanski. Kad su odjednom svi počeli da govore turski. Pomislio sam: "Vau {onomatopeia}, gde sam ja? Šta se promenilo?" Počeli su da pričaju na turskom, pisali bi tablice automobila, imena i prezimena. Pitali su me: "Hoćeš da se potpišeš?" Rekao sam: "Ne, šta bih ja radio u Turskoj?" Rekao sam: "Idi ću u Makedoniju, ako budem imao sreće, pridružiću se porodici. Oni će doći u Skoplje, ili ćemo mi u Njujork, ja ne planiram da idem odavde". Imali smo normalan život.

A posle... kada su dobili tih 100 potpisa, ja i moja sestra nismo potpisali tu listu. Tada je Vlada Makedonije to ignorisala, poništila je posao. Pa su se vratili, opet su svi postali Albanci (smeje se). Teško je, ali ovo je realnost, desilo se pred mojim očima. Auto nam se pokvario, nije hteo da upali. Opel dizel, normalno je. Albanci to brane da dizel ne košta toliko. Nije startovao, mi smo ga gurali.

Mislio sam da kad uđemo u Makedoniju, da ćemo ga povući drugim autom ili tako nešto do Skoplja. Ako ne možemo da nađemo mesto za spavanje, spavali bismo tamo, znate? Ne postoji drugi način, morate da pronađete način da preživite u najnezamislivijoj situaciji u mom životu. Bio je jedan moj prijatelj, poginuo je '99. posle rata u saobraćajnoj nesreći ovde kod Dževdeta Dode, kod Katedrale, Aljbert Caka. Njegova majka je otišla u jednu kuću tamo... bila je u neutralnoj zoni. Našla je brašno i bunar. Dobila je vodu i pravila bi nešto sa brašnom, tamo je bila peć na drva, ona bi napravila, kako ih zovemo? Palačinke, krc krc {onomatopeja} znate? (smeje se)

Stavila bi testo tamo i napravila ih, znate? Malo soli. Brašno, so i voda. I u jednom trenutku, Aljbert je bio veoma dobar momak, rekao je: “Hej...” njegov otac je bio ministar obrazovanja...

Eremire Krasnići: Paralelno, paralelnog sistema?

Edmond Pruthi: Iz paralelnog sistema, bio je prosvetni inspektor. Rekao je... da će preživeti mesec, znate? Ali on mi je bio dobar prijatelj, bili smo zajedno sve vreme. Ja, on i Driljon Šalja, on je imao “Art foto” ovde u Kičmi, sin Naima Šalje. A Aljbert je rekao: “Imaš radnje, imaš dobar život. Moj otac je inspektor i evo nas, isti...” Rekao sam: “I tamo smo bili isti. Pošto smo bili dobri prijatelji, nije važno, bili smo isti.” “Ne...” rekao je, “mislim na finansijske uslove porodice”. Dakle, u tom trenutku nije bilo ni bogatih, ni siromašnih, svi smo bili isti.

Dakle, Aljbertova majka bi nam napravila taj hleb ili ne znam kako da ga nazovem. Prešli smo granicu, gurnuli smo auto nekako. Nikada ranije nisam delio ova iskustva, nikada (smeje se). Imao sam saobraćajnu nesreću ‘97. na raskrsnici bolnice i od tada više nikada nisam vozio, iako nisam bio kriv. A kad smo prešli granicu, bio je momak obučen u belo, mladić, imao je džemper sa pletenicama. Bio je dobro obučen. Imao je lep, veliki mercedes, ne znam model, ali bio je veliki. Rekao je: “Ne startuje?” Rekao sam: “Ne, sačekaću kombi ili nešto da nas odvuče do Skoplja”. Rekao je... otvorio je gepek i izvukao vuču. Rekao je: “Evo, sad ćemo to da uradimo”. Rekao sam: “Ne, neću da vučem ovaj auto”. Auto je izgledao jako skupo...

Eremire Krasnići: S Kosova ili iz Makedonije?

Edmond Pruthi: Iz Makedonije, ali ga nisam poznao, ali sam kasnije shvatio ko je on. Posle otprilike mesec dana saznao sam ko je on. U toj belojoj odeći i svojim autom odvuкао je naš opel. Rekao je: “Idemo”. Moja sestra Tina nije htela da vozi jer je rekla: “Nikada to nisam radila, udariću u auto ispred, ne znam kako da to uradim”. Tamo sam prekršio zakletvu da neću voziti, ali do danas više nikada nisam vozio, osim tamo. Od tada nikad nisam vozio, samo sam prekršio zakletvu kada nas je odvuкао...

Eremire Krasnići: Nikad više niste vozili?

Edmond Pruthi: Nikad više, nikad. Tog dana sam preuzeo volan do Skoplja. Otišli smo tamo, otišli smo kod automehaničara na ulazu u Skoplje. Nisam imao zapisan broj svoje porodice u Americi, jer nisam znao šta će se dogoditi dok ne stignemo do granice. Gde ćemo ići, šta će se desiti, nisam znao. Mislio sam da će me neko zaustaviti i naći taj američki broj, pobesneti, koji je to broj, znate? Razmišljao sam o svim stvarima. Pa sam naučio napamet taj broj u Prištini, ponavljao sam ga u glavi kada smo išli prema granicu, pa sam ga zapamtio.

Pozvao sam porodicu iz te automehaničarske radnje i oni... znali su da smo dobro, bili smo u Makedoniji. Posle mesec dana otišao sam sa jednim prijateljem iz sela... da, bili smo izbeglice u skopskom selu Studeničan, 18 kilometara od Skoplja. I sa mojim prijateljem koji je preminuo pre mesec dana, Ismetom Alijuom, otišli smo u Saraj, to je naselje u kojem je živeo mnogo Albanaca u Skoplju. I tamo u kafiću vidim tu osobu. Posle mesec dana u Makedoniji video sam tog čoveka kako sedi u kafiću.

Pitao sam Ismeta: “Ko je taj čovek?” Rekao je: “Što pitaš?” Ispričao sam mu priču, rekao sam mu da je odveo moj auto do Skoplja. Rekao je: “To je Enver Idrizi”. Albanski Žan-Klod Van Dam (smeje se). Možda znate Envera Idrizija, on je poznati karatista, ali ja ga nisam poznavao. Pa sam otišao da razgovaram sa njim, predstavio sam se. Rekao je: “Da, sećam te se”. Onda je Enver Idrizi otvorio klub u Nemačkoj, bili smo u Njujorku. Došao je u Njujork da organizuje večer... ovo se desilo kasnije, imao sam radio, Radio Meljosi, u Njujorku sam pomagao ljudima oko marketinga i svega. Tako da smo se sprijateljili, ali još uvek sam u kontaktu sa Enverom, on je veoma dobar čovek. Barem je to moje iskustvo sa njim.

Eremire Krasnići: Kako ste stigli u Njujork? Da li ste potpisali neku listu, ili kako ste otišli od Skoplja do Njujorka?

Edmond Pruthi: Da, sa IOM-om, *International Organization for Migration*⁴. Ja i moje sestre smo bili u Studeničanu. Moji roditelji i brat su bili tamo sa IRC-om, Međunarodnim komitetom spasa, koji je pripremao dokumenta za izbeglice. Tako su obavestili IRC i onda smo bili u drugom ili trećem avionu za Ameriku. Otišli smo tamo u maju '99.

Želim da napomenem da smo u Studeničanu živeli u kući jednog starca, Osmana Abdulahua, Osmana Džemajlija, on je još uvek živ sa svoja tri sina. Često ih posećujemo, oni nas posećuju, mi... ostali smo mesec i po dana, ali mi je bilo kao deset godina. S njima smo se jako lepo proveli. Zatim je bila Univerzalna sala u Skoplju. Pozvali su nas telefonom u 12:00 popodne i rekli nam da budemo u Univerzalnoj sali u pet, to je bilo kao da idemo u Vučitrn iz Prištine. (smeje se) Išli smo tamo polako.

Otišli smo tamo, neki autobusi su nas odvezli na aerodrom. Nismo se čekirali, otišli smo direktno na pistu. Tamo neka vrata sa žicama, sećam se, popodne. U pet trebalo je da krenemo iz Univerzalne hale, krenuli smo u osam, na aerodrom smo stigli u devet. I to je bio privatni let. Kada smo ušli u autobus, svi su bili Albanci, kada smo ušli u avion, svi su bili Albanci, bilo je to drugačije iskustvo (smeje se). 300 Albanaca u avionu. Ali bilo je dobro, svi smo bili srećni, oni nisu... Nisam mogao da verujem.

Sećam se da su u tom avionu kada su se vrata otvorila bili američki vojnici... tako da kao izbeglice nismo morali da idemo preko aerodroma, ali je postojao put sa vojnicima koji su nam ovako salutirali

⁴ Međunarodna organizacija za migracije.

{pokazuje rukama} i stigli smo do avionskih stepenica. Otišli smo u Njujork, mi... let je bio preko Dablina, Irska. Tu smo stali i odatle otišli u Njujork, pa smo tamo otišli 15...

Eremire Krasnići: Šta ste mislili kada ste otišli tamo? Da li ste želeli da se vratite ili da ostanete u Americi?

Edmond Pruthi: Nismo znali, nismo imali jasnu ideju. Reći ću vam još jednu malu stvar. Tamo u Studeničanu postoje dva kafića. Jedan je bio ADP [Albanska demokratska partija], neki ljudi iz stranke su ostali tamo, ja bih se družio u oba ta kafića jer nisam želeo da pravim raskol kao izbeglica. Videli smo dva kamiona sa crvenim kockama i rekao sam Ismetu, svom prijatelju: "Kakvi su ovo blokovi, Ismete?" On je rekao: "Počeli smo da gradimo kuće na brdu za izbeglice, 10-15 godina, a onda možete da se vratite na Kosovo".

Dakle, tada nije bilo jasne ideje šta će se dogoditi nakon mesec ili godinu dana, nismo znali. Otišli smo u Ameriku da se nađemo s roditeljima i bratom. Iznajmili smo stan u Bronksu i tamo smo spontano započeli život. Kada se rat završio, vratio sam se 4. avgusta. Vratio sam se jer... počeo sam da radim tamo. Završio sam kurs engleskog na koledžu Merimaunt...

Eremire Krasnići: Da li ste znali engleski?

Edmond Pruthi: A?

Eremire Krasnići: Da li ste govorili engleski? Vaša porodica?

Edmond Pruthi: Da, jesmo. Tina, moj brat koji je imao dvanaest-trinaest godina, i moja najmlađa sestra su znali engleski. Ja sam ga razumeo, ali nisam bio dobar u gramatici, nisam mogao da se izrazim. Išli smo na kurs engleskog na Marimount koledž na Menhetnu. Učitelj je bio Ukrajinac, rekao je da će onaj ko najviše napreduje za dve nedelje dobiti posao na Merimaunt koledžu kao administrator za upis novih učenika.

Dakle, dobio sam posao, jer sam govorio srpski i albanski, nisam bio stidljiv i odlučio sam da učim. Na kraju te dve nedelje bio sam najbolji učenik engleskog u razredu. Radio sam tamo, ali sam se vratio na Kosovo 4. avgusta. Samo ja. Moja porodica je rekla da će se vratiti u septembru. Počeo sam da radim u UNMIK-u, u policijskoj stanici broj 1, tamo kod Bore i Ramiza, u Palati omladine i sporta, sada Adem Jašari. Poznat je kao Boro i Ramiz. Počeo sam da radim kao prevodilac od septembra '99. do 26. aprila 2000. godine, kada su mi oni koje je policija ispitivala pretili, i vratio sam se u Ameriku.

Eremire Krasnići: Vratili ste se sa idejom da živite ovde?

Edmond Pruthi: Da. Moji roditelji su se vratili u septembru, moja sestra i brat su krenuli u školu sa idejom da dođu ovde u drugom polugodištu ili tokom leta 2000. Ali tada je postojala neka vrsta anarhične slobode. Sloboda, ne znam kako da kažem, bili smo slobodni, ali nije bilo bezbedno za porodicu, nisi mogao... pa kad zastaneš i razmisliš o svojoj porodici, odlučiš da se vratiš i ostaneš tamo. Iz godine u godinu imate sve više života i svakodnevnih obaveza i navikavate se da živite na drugom mestu.

Treći Deo

Eremire Krasnići: Šta se desilo sa “Edi klubom” posle rata?

Edmond Pruthi: Bio je zatvoren. Znam iz iskustava očevih prijatelja koji su bili u Engleskoj, Americi kao izbeglice, imali su radnje u Prištini, bilo je mnogo nepravdi sa dokumentima. Iznajmili bi ih, prodali bi ih dva puta. Onda ste morali da idete na sud za svoju imovinu, znate? Tako da moj otac nije želeo da ga da u zakup. Ostao je zatvoren 20 godina.

Bili smo zainteresovani da ga izdamo nekoj sigurnoj finansijskoj instituciji, bankama, na primer, za malu filijalu ili tako nešto. Nismo mogli to da uradimo... Nisam to mogao da uradim jer sam ja došao ovde da se bavim ovim stvarima jer bi mi prijatelji rekli da moram da znam nekoga ko tamo radi, a ja nisam poznavao nikoga tako da nikad ga nismo dali u zakup. Dok je radnja u Mitrovici uzurpirana posle rata '99. Čak i danas, 20 godina kasnije, još uvek ne znamo ko je vlasnik naše radnje.

Eremire Krasnići: Rekli ste da je bila u severnom delu?

Edmond Pruthi: Da. Ne znam ko je vlasnik. Puno je glasina, rekli su da je mnogo puta preprodavana. Preprodali su ga jedni drugima. Kažu da je to bio klub, bakalnica, apoteka i još mnogo toga. Nalazi se u centru na glavnoj raskrsnici, kod mosta na Ibru, gde su postavili taj spomenik. To je tamo, zgrada od 14 spratova. U centru je, jako dobro mesto, ali mi kao porodica ne znamo ko drži tu imovinu, ne znam. ne možemo...

Eremire Krasnići: Da li ste tamo imali kuću?

Edmond Pruthi: Ne, naš stan je na jugu. Kao deca smo... živeli smo u bosanskom naselju u Mitrovici, ali je moj deda prodao tu kuću da bi sagradio onu u Prištini.

Eremire Krasnići: Kako je tekao vaš život u Americi 2000. godine?

Edmond Pruthi: U Americi, da... bilo je teško jer svuda gde bih se prijavio za posao... Nisi mogao da ostaneš i ništa ne radiš, morao si da radiš, morao si nešto da radiš. S bratom Iljirom, iako je tada imao 14-15 godina... iako smo pre rata to radili kao hobi, *web development*, od '96-'97. ili tako nešto. Reći ću vam da je internet došao na Kosovo '95, laže ko kaže drugačije.

'95. je postojala firma, zvala se EU, EUNET iz Beograda. Sada kada se ljudi žale na to koliko plaćaju mesečno, samo ću vam reći da smo tada plaćali po satu. Kupili biste 100 sati i otišli biste na internet, preuzeli biste veb stranice koje želite da pročitate ili tako nešto i isključili biste se. Čitali biste veb stranice van mreže. Dok sada imate internet na telefonu 24 sata dnevno. Bilo je teško. Onda je došao PTK [Pošta i Telekom Kosova], to je bio drugi internet provajder '95. 160 je bio maksimalni broj sati koji ste mogli da kupite, mogli ste da ih kupite dva puta mesečno. Dakle...

Eremire Krasnići: Dakle, ako vam ponestane minuta, morali ste da čekate do sledećeg meseca?

Edmond Pruthi: Ne, imali smo EUNET. Ako ste hteli da pokušate s drugom, da dogurate do kraja meseca, znate?

Eremire Krasnići: Šta ste radili na internetu u to vreme?

Edmond Pruthi: Pa u to vreme je bilo...

Eremire Krasnići: Da li ste imali imejl?

Edmond Pruthi: Da. Imam mejl od '97. Drugi ljudi me pitaju zašto nisam promenio imejl, ali to mi je bio prvi. Sada imam *Gmail* nalog, ali imam isti *Hotmail* nalog od '97. Moje ime, moje prezime, Edmond Pruthi, tako je bilo, i još uvek ga koristim. Ali *Hotmail* briše arhive. Mislim da svakih pet ili šest godina briše prethodne mejlove. To je loša strana. Ali bilo je i veb stranica. Tada je *Yahoo* bio poznat. *Google* se nije koristio. Postojao je sajt Kosova.com, tu su bile vesti, stavili bi link sa datumom, danom, mesecom i godinom. Kliknuli biste na njega i na kraju bi se otvorila HTML stranica, tamo biste čitali vesti. Sačuvao bi ga, tamo je bila kao stranica ako pritisnete A4 bilo je 30-40 A4. Sačuvali biste ga kao HTML na kompjuteru i...

Eremire Krasnići: Ko je to održavao?

Edmond Pruthi: Kosovski informativni centar, iz tadašnjeg DSK [Demokratski savez Kosova].⁵ Oni su bili ti. Zatim '97, '98. otvorio se drugi sajt, Kosovapress. Takođe su imali isti sistem sa HTML-om. Postojala je stranica koja se održavala iz Amerike, Albanian.com. Ali nisu ga često ažurirali. Bilo je

⁵ Demokratski savez Kosova - *Lidhja Demokratike e Kosoves*, je prva politička partija Kosova, osnovana 1989. godine od strane grupe novinara i intelektualaca, kada je ukinuta autonomija Kosova. DSK je brzo postala partija država, okupljajući sve albance i ostala je jedina stranka sve do 1999. godine.

stranica iz regiona, želeo sam da znam šta se dešava. Čim je kultura počela, znate, niste morali da čekate vesti u 7:00 da biste saznali šta se dešava.

Eremire Krasnići: *Real time* [realno vreme] a?

Edmond Pruthi: Da, *real time*. *Yahoo* je takođe imao mnogo vesti, informacija o tehnologiji. Pretraživač koji smo tada koristili bio je *Netscape Navigator*, ne znam da li još postoji. *Netscape Navigator* je imao uređivač ili kreator HTML datoteka veb stranica. Tada su uvedeni neki bolji programi. Sa bratom, '97. moj brat je imao oko dvanaest, trinaest godina... godine kada ili više na ulici s prijateljima ili nešto rade. I po ocu, otišao sam autobusom u Beograd i kupio veliki kompjuter, bio je to Pentium 166, Pentium 1, 66 megaherca.

Kupio sam ga, kupio sam slušalice, mikrofona, želeo sam da bude spreman da bih mogao da kažem svom bratu: "Napravi muziku, uradi nešto". Ne samo on, nego moj brat ima 35 godina i on je reper (smeh), to mu je hobi. I dalje pravi muziku iz zabave. Bio je zahvalan što sam to uradio na početku, a sada ne može da se oslobodi toga.

Eremire Krasnići: Šta ste učili da razvijate? Veb stranice ili šta ste radili?

Edmond Pruthi: Počeo sam s bratom da razvijam veb stranice. U stvari, pratili smo *Kosova.com* toliko pre rata, a posle rata... moj brat je bio taj koji je dobrovoljno napravio njihov sajt 2004. Veb sajt, ne sa tim linkovima, ali je on radio program sa PHP-om, on ga je programirao. Moj brat je studirao softver i inženjering na Univerzitetu Pejs u Njujorku i radili bismo s veb lokacijama. Onda sam otvorio radio, albanski radio u Njujorku. Radio Melosi je bio...

Eremire Krasnići: Šta se desilo? Zašto? Šta ste pokušavali da komunicirate preko tog radija?

Edmond Pruthi: Pre nego što počnem da pričam o radiju, hteo sam da kažem nešto veoma važno. To je američko iskustvo, ko god ode u Ameriku zna šta to znači. Kada se prijavite za posao, na svakom intervjuu pitaju: "Imate li američko iskustvo?" Kako bih ja imao američko iskustvo kada sam ovde nedelju dana, znate? Imam iskustva u onome za šta konkurišem, mogu da radim taj posao, ali američko iskustvo, ne znam šta oni misle, ali jeste li radili u Americi? Ako niste radili u Americi, veoma je teško naći posao.

Mislim na rad u kancelariji, a ne na drugim poslovima. Tako sam dobio posao 2000. godine, oktobra 2000. u IRC-u, toj organizaciji koja je pripremila naša dokumenta. Tamo sam primljen kao volonter. Angažovan sam u IT odeljenju za popravku računara. Reći ću vam jednu smešnu stvar, moj šef Čarls Zunro, on je još uvek živ. Kada su me intervjuisali, "Da li znate *imaging*?" Mislio sam da me pita za Fotošop, znate? Znam Fotošop, Corel, Fotošop, nema problema, i rekao sam: "Da".

To je bio jedini put kad sam lagao. Nisam namerno lagao, samo nisam znao šta me pita. Nisam znao šta je *imaging*, mislio sam da je nešto o fotografiji i dizajnu...

Eremire Krasnići: I šta je to?

Edmond Pruthi: *Imaging* je kada sve instalirate na kompjuteru. Na jednom kompjuteru radite *ghost* slike za *Windows*, *Word* i sve ostale programe, onda ako imate još 20 kompjutera istog modela, možete ga samo vratiti, stavite tu sliku na druge kompjutere, tako to funkcioniše. Nikada to ranije nisam radio, ali Čarls mi je dao Dell GKS 110 kompjuter i rekao: "Evo diskova..." disketa 1.44, dva diska. 1, 2 i "Evo diskova za snimanje".

Uzeo sam diskove, video sam 1 ali, aha, ovo pali kompjuter. Ubacio sam disk i uključio kompjuter. Umetnite disk dva. Ubacio sam ga i pisalo je datoteka slike. U redu, pregledaj i rekao sam neke datoteke. Jedan od njih se zvao GKS 110, što je bio model računara, kliknuo sam na njega, obrađivao se pet minuta i jedan od računara se uključio sa *Windows*-om i sve. Pomislio sam: "O, ovo je *imaging*. Da, znam. Znam kako se to radi". Tako sam naučio *imaging*, ali sam mu rekao da znam kako se to radi unapred.

Tri nedelje sam radio kao volonter, a posle tri nedelje su me zaposlili kao specijalistu za podršku, bili su zadovoljni mojim radom. I to je bio prvi put da me nisu pitali za američko iskustvo. Zatim su me unapredili u menadžera, menadžera u Help Desk jedinicama IT odeljenja IRC-a. IRC je svuda u svetu, nekada je bio na Kosovu. Tamo je zaposleno oko 10 hiljada ljudi.

To je velika organizacija. Nevladina organizacija. Posle toga bih s bratom malo radio sa veb lokacijama. Ali tamo, van IRC-a, uvek sam imao sreću da radim sa ljudima s kojima sam odrastao, s Albancima. Ja i moj brat smo otvorili Kosova Click, Kosovaclick.com, prodavali bismo veb hosting, domen, veb dizajn. Klijenti su bili na Kosovu, mi smo bili u Njujorku.

Onda sam otvorio Radio Melos sa muzikom, jer je muzika počela da se menja, pa sam mislio da ću održati muzički proces živim. Ko? Ed. Pa sa Beratom Gašijem, Berat je odrastao ovde u Ulpijani, bili smo jako dobri prijatelji, još uvek smo. Živi u Virdžiniji. Otvorili smo Radio Melos i počeli da pravimo žurke za Albance u Njujorku. tako da smo pravili žurke svakog petka sa Beratom, svakog petka do 2009. godine.

Ovde nije teško praviti žurke jer ima mnogo Albanaca, znate, 200 ljudi bi došlo. Ali praviti žurke sa 200-300 ljudi u Njujorku je teško jer ne možete da nađete Albance. Daleko su odatle.

Eremire Krasnići: Kako ste se povezali?

Edmond Pruthi: Na fakultetima. Bila je to Beratova i moja ideja. Išli smo... svaki koledž ima studentska mesta, albanski, španski, portorikanski. Tako smo otišli u administraciju nekih koledža na Menhetnu, Baruh Hanter koledž i tako dalje, i tražili smo Albanski klub. Dajte nam kontakt direktora tog kluba i izaći ćemo im u susret. Tako smo stvorili grupu od 12 volontera sa 12 koledža koji bi imali jednu emisiju nedeljno, volonterski. Pa bi se oni i ostali albanski studenti na fakultetima nekako sastali pa smo počeli da pravimo žurke.

Od tih partija bismo zaradu delili na 14 delova, tih 12 i ja i Berat. Svi smo bili volonteri, ali ja i Berat smo bili inicijatori, ništa više. I to smo radili do 2009. I sa svima smo se sprijateljili. Oni su i dalje moji prijatelji, pratim ih na Fejsbuku, Instagramu, svuda. Radili smo zajedno, dobro je išlo. I to je bila jedina zabava u Njujorku, Melosi partiji, kojoj nisu bili potrebni telohranitelji da održavaju red, nisu nam bili potrebni.

Kada bi tamo došao neko ko je bio problematičan, nije se uklapao u te ljude. Bilo je uglavnom ljudi... mladih studenata iz Prištine, Mitrovice, Peći, Đakovice, kosovskih gradova. Hteli smo da dođu ljudi iz Albanije ili Makedonije... ali imali smo različite ukuse u muzici. Nisu se uklapali. Nismo imali, nismo imali muziku iz drugih mesta. Berat nije znao ni da ih pušta po redu. Upravo tada, na primer 2006. godine su izašle neke nove pesme... 2003, 2002. Arta Bajrami je počela da peva novi stil muzike.

Kasnije su došli Vesa Luma i drugi. Puštali bismo sve njih, bilo je ljudi koji nisu voleli tu muziku. Nismo znali kada treba da puštamo muziku Đuste Vulje, ili uopšte nismo imali njene pesme, šta možemo? Ali zabavljali smo se. To smo radili do 2009.

Eremire Krasnići: Kada ste se oženili? Ili kada ste počeli svoj život...

Edmond Pruthi: A venčanje...

Eremire Krasnići: Lično pitanje, da li ste se sreli u Njujorku ili ste već bili u vezi?

Edmond Pruthi: Ne, ne. nisam. Bili smo izbeglice, znate, u Skoplju pa u Njujorku. To je bilo '99, imao sam 25 godina, pravo vreme da počnem da razmišljam o stvaranju porodice. Ali nisam mogao dok nisam dobio američko državljanstvo, jer ako dobiješ zelenu kartu, ako se oženiš... Želeo sam da mi žena bude sa Kosova, ne znam zašto mi je to palo na pamet. Nadam se da neće slušati ovaj intervju (smeje se). Godine 2005. dobio sam američko državljanstvo i posle mesec dana sam se oženio.

Sa Jehonom sam od 2004. godine, ona je iz Podujeva. Bili smo u kontaktu, upoznali smo se 2005. godine i dobio sam američko državljanstvo i venčali smo se. Ne znam zašto, ali venčali smo se u Mitrovici, to mesto me privlači. Rođen sam tamo. Otišli smo tamo, još uvek pričamo o tome: "Zašto smo se venčali u Mitrovici?" Ali jesmo (smeje se). Adža Murselj je sklopila naš brak. Adža Murselj je

venčala sve ljude u Mitrovici. 2007. Jehona je došla u Njujork i tamo smo započeli život. Postali smo roditelji Ronija i Rike 2011. Ron dolazi iz rron-a [živeti], ali sa jednim “r” a ne dva, Ron.

Dakle, to je ime koje funkcioniše. Ime moje ćerke... oni su blizanci. Moja ćerka se zove Rika, ima nekoliko značenja. Rika je mala rika, male guske, zvali su rika u albanskoj gramatici. Takođe je veoma uobičajeno ime u Aziji. Mislio sam da će možda posle 30 godina kada završi fakultet možda morati da ode u Aziju, uklopila bi se. Dok je u Americi, i tamo funkcioniše... Vljora, dala joj je ime moja najmlađa sestra. Dakle, 2011. godine, sada imaju osam godin.

Sada smo ovde. Produžili smo odmor. Neko mi je u šali rekao: “Vratio si se zauvek?” Rekao sam: “Ne, samo za sebe”. Ovde smo ovog leta ovog Jehona, Roni i Rika...

Eremire Krasnići: Zašto ste odlučili da ponovo otvorite “Edi klub”?

Edmond Pruthi: Prošlo je 20 godina i bio sam, ne mogu reći pod pritiskom, ali dobrim pritiskom ljudi koji su me poznavali...

Eremire Krasnići: Zajednica, porodica...

Edmond Pruthi: Rekli bi: “Otvori, samo da bude otvoreno...” Zato što svi sada radimo u Njujorku, naša finansijska situacija je dobra, možemo da živimo udoban život. Ne kao Ramiz Ladvoci⁶ (smeje se). Ali udoban život (smeje se).

Eremire Krasnići: Skroman.

Edmond Pruthi: Skroman (smeje se). Da, ne, ne, mnogo niže. Dakle: “Otvori, otvori, otvori”. “Dobro”. Pa sam došao ovde u januaru ove godine i otvorio ga. Uvek u skladu sa mojim ocem, jer je on vlasnik ovog i onog u Mitrovici. Pa sam ga otvorio ovde i Miljot, Miljot je moj prijatelj, Miljot Hasimja, on je prošao ovde i poslao mi je poruku na Instagramu: “Jesi li otvorio Edi klub?” Upravo sam ga otvorio, bio je pun paučine. Rekao sam: “Upravo sam otvorio vrata...” Rekao sam: “Videli ste me”. Rekao je: “Da, prošao sam tuda. Ostavi tako, doći ću da napravim priču za TV”.

Uradio je to jer je to osetio. “U redu”, rekao sam: “ostaviću to tako”. Dogovorili smo se za četvrtak. Kada sam ušao sa svojim prijateljem, rekao sam: “Hajde da uklonimo ovu paučinu jer kamera neće moći ništa da snimi”. Prozori su bili polomljeni, a spolja su bile limene posude zbog bombe koja je eksplodirala 2005. godine...

Eremire Krasnići: Kod kafića Envera Sekirače.

⁶ Političar, član Demokratskog saveza Kosova (DSK).

Edmond Pruthi: Da da. Dakle, tamo su bile limene posude, bilo je kao štala... i polako sam to popravljao. Nisam žurio, nisam plaćao kiriju. Jako sporo. Električar je bio ovde, Alji Baruti, očevo prijatelj, on je u prošlosti uvek brinuo o našim radnjama i stanu. Tako da je popravljao sve žice oko dve-tri nedelje, struju, što je veoma važno.

I svi ostali majstori su došli i uradili svoj posao. Hteo sam da slikam, ali niko nije prihvatio. Došao je jedan momak... oglasili su se na internetu i farbali kvadratni metar za 50 centi, ali kada su došli ovde, "Ne, toliko okreta, zaglaviću ovde nedelju dana", rekao je: "Ovo treba da se farba četkom". A onda sa Fljorimom Gašijem, on je ovde arhitekta, on je magistrirao. Rekao je: "Pitaću brata, imamo vremena, možemo polako da krećimo". I jesu, okrećili su u roku od nedelju dana.

Otvoren je 6. juna. Bila je to vrlo spontana odluka. Ali sada se nadam da ćemo uskoro otvoriti i onu u Mitrovici, porodično. Što da ne. Želim da budem... ne samo ovde, već širom sveta, želim da se ljudi dele na dobre i loše ljude, ništa drugo. Imali smo dobar život ranije, možemo da imamo isti život i sada.

Eremire Krasnići: Ako imate nešto da dodate, nešto što nisam pitala, znate, ako imate nešto što želite da kažete za kraj.

Edmond Pruthi: Ne znam.

Eremire Krasnići: Poruka, nešto da se doda intervjuu, neka lična priča ili neki drugi aspekt.

Edmond Pruthi: U redu, možete imati dobar život gde god da živite kada želite. Kada želite da naporno radite, možete to da radite bilo gde i dobićete dovoljno za skroman život. Išli smo u Ameriku '99, isto je kao ovde. Ima zelenila, asfalta, zajedničkog života... Kosovu nedostaju samo tri male stvari, obrazovanje, ekonomija i zdravstveni sistem. Samo ova tri, ova tri treba da se poboljšaju. To je kao i svaka druga napredna zemlja na svetu.

Želim da svi zajedno radimo za svoju zemlju, da imamo dobar život. Zaustaviti... dobre i velikodušne reči, koje uzdižu ljude koji krađu. Zato što mi ljudi često kažu: "Ah, on je dobar momak, starao se o porodici baveći se nekim tenderima". Moramo da prestanemo s tim stvarima, moramo da brinemo za budućnost svih nas, jer će naša deca odrastati ovde, pa tako i deca naše dece. Život nije trenutak, ne možemo da oštetimo svoju imovinu, jer naša država je naše vlasništvo, ne pripada vladi. Mi ih angažujemo svojim glasovima. Mi ih zapošljavamo, oni završe posao administratora, ali ovo je naša država. Moramo da vodimo računa o svojoj imovini i da ne bežimo. Niko ne beži od svoje imovine.

Eremire Krasnići: Hvala vam puno.

Edmond Pruthi: Nema na čemu.